

Ændring af udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark (aFRR i DK1)

Udskriftsdato: 23.10.2023 14:10

Sagsnr.: 22/01478

Afgørelsesdato: 20.4.2023

Resume

Godkendelse af Energinets ændring af udbudsregler for systemydelser til levering i Danmark (aFRR i DK1).

Indholdsfortegnelse

Resumé	4
Afgørelse	5
Sagsfremstilling	5
sagens hidtidige forløb og sagens akter	6
Baggrund	6
Energinets indkøb af systemydelser	6
markedet for affr i dk1	6
Anmeldelsens indhold	7
Sagens parter	9
Høring	9
høring over den anmeldte metodeændring	9
Høring over udkast til afgørelse	10
Retsgrundlag	10
Lov Om ELFORSYNING (LOVBEKENDTGØRELSE NR.984 AF 12/05/2021)	10
EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet (elmarkedsforordningen)	11
Forsyningstilsynets begrundelse for afgørelsen	12
ændring af udbudsbetingelserne	13
Vurdering af den anmeldte metodeændring i forhold til elmarkedsforordningen artikel 6, stk. 9 og 10	13
Vurdering af den anmeldte metodeændring efter elforsyningsloven	14
elforsyningslovens § 27 a, stk. 2 og § 28, stk. 2, nr. 16	14
Sammenfattende vurdering	15
Offentliggørelse af afgørelsen	16
Klagevejledning	16

20. april 2023

J.nr.: 22/01478
HGO

Afgørelse om ændring af Udbuds- betingelser for systemydelser til leve- ring i DK1

RESUMÉ

Forsyningstilsynet skal i denne sag vurdere, om Energinet Elsystemansvar A/S' (Energinet) metodeændring af 29. juni 2022 med senere tilføjelse af 30. august 2022 vedrørende *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark*, kan godkendes. Forsyningstilsynet skal i den sammenhæng vurdere, om Energinet kan undtages fra at indkøbe balanceringskapacitet på dagsbasis.

Energinets ændring indebærer, at det nuværende månedsmarked for frekvensgenoprettelsesreserver med automatisk aktivering (på engelsk "*frequency restoration reserves with automatic activation*") (aFRR) i DK1 ændres til et ugemarked. Energinets ændring indebærer desuden, at der indføres et nyt bududvælgelsesprincip baseret på en simpel prisrækkefølge til erstatning for den nuværende algoritmeudvælgelse.

Hensigten med den anmeldte ændring af udbudsbetingelserne er at øge likviditeten og dermed styrke konkurrencen på aFRR kapacitetsmarkedet i DK1.

Forsyningstilsynet vil vurdere den anmeldte metodeændring ud fra reglerne i elforsyningsloven samt Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet (elmarkedsforordningen).

Energinets forslag indeholder implicit en anmodning til Forsyningstilsynet om at godkende, at Energinet kan få en undtagelse til elmarkedsforordningens krav om, at indkøb af balanceringskapacitet skal ske på dagsbasis. Forsyningstilsynet vurderer, at metodeændringen kan fritages for kravet om, at kontrakter for balancekapacitet ikke må indgå mere end én dag før leveringen af balancekapaciteten, og at kontraktperioden højst må være én dag.

Forsyningstilsynet vurderer endvidere, at metodeændringen vil øge likviditeten og konkurrencen på aFRR markedet i DK1 og dermed lever op til elforsyningslovens krav om at skabe konkurrence på markederne for produktion og handel med el. Metodeændringen er også i overensstemmelse med kravet om anvendelse af markedsbaserede metoder. Forsyningstilsynet lægger til grund, at den anmeldte metodeændring vil styrke Energinets muligheder for en markedsrettet tilvejebringelse af aFRR i DK1.

Forsyningstilsynet vurderer også, at metodeændringen er gennemsigtig. Den vedrører alene ændring fra et månedsmarked til et ugemarked (inklusive afregningsvilkår), tilladelse til at trække sig fra et udbud, hvor der kun har været én bydende samt ændring af

FORSYNINGSTILSYNET

Torvegade 10
3300 Frederiksværk

Telefon 4171 5400

Digital Post til os:
Send via virksomhederne.dk
Send via borgerne.dk

bududvælgelsesprincippet til en ren prisrækkefølge. Alle øvrige forhold omkring *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark* opretholdes uændret. De anmeldte ændringer – bortset fra bududvælgelsesprincippet – har været anvendt af Energinet som midlertidige tiltag i perioder i 1. og 2. kvartal 2022.

Forsyningstilsynet vurderer endelig, at metodeændringen er ikke-diskriminerende. Det grundlæggende markedsdesign for markedet for aFRR i DK1 ændres således ikke med den anmeldte metodeændring. Den anmeldte metodeændring er teknologineutral og favoriserer eller diskriminerer ikke mellem forskellige aktører/leverandører. Alle potentielle leverandører, der opfylder de tekniske krav mv. til at kunne levere aFRR, kan således deltage på markedet.

Forsyningstilsynet godkender på den baggrund metodeændringen vedrørende *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark*.

AFGØRELSE

Forsyningstilsynet godkender den anmeldte metodeændring af 29. juni 2022 med senere tilføjelse af 30. august 2022 fra Energinet Systemansvar A/S, CVR-nr. 39314959 (Energinet), om ændring af Energinets *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark* vedrørende Energinets anskaffelse af aFRR kapacitet i DK1.

Forsyningstilsynet godkender samtidig, at Energinet gives en undtagelse fra elmarkedsforordningens krav om, at kontrakter for balancekapacitet ikke må indgå mere end én dag før leveringen af balancekapaciteten, og at kontraktperioden højst må være én dag.

Forsyningstilsynets afgørelse er truffet i medfør af Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet artikel 6, stk. 9, 2. pkt. og stk. 10, samt lov om elforsyning (Lovbekendtgørelse nr. 984 af 12. maj 2021) § 73 a, stk. 1, jf. § 27 a, stk. 2, 1. pkt., og § 28, stk. 2, nr. 16.

Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

SAGSFREMSTILLING

I denne sag skal Forsyningstilsynet dels vurdere, om Energinets anmeldelse af en ændring af *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark* lever op til Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet artikel 6, stk. 9, 2. pkt. og stk. 10, dels om ændringen kan godkendes efter elforsyningslovens 73 a, stk. 1, jf. § 27 a, stk. 2, 1. pkt., og § 28, stk. 2, nr. 16.

Ændringen medfører, at Energinet ændrer det nuværende månedsmarked for aFRR i DK1 til et ugemarked med henblik på at øge likviditeten i markedet. Endvidere vil Energinet ændre bududvælgelsesprincippet for aFRR markedet således, at det ensrettes med det, der kommer til at gælde for mFRR-kapacitet i månedsauktionerne i DK2.

SAGENS HİDTİDİGE FORLØB OG SAGENS AKTER

Energinet fremsendte den 29. juni 2022 en anmeldelse til Forsyningstilsynet af en ændring af *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark*. Energinet fremsendte desuden til Forsyningstilsynet de tre hørings svar, som Energinet modtog, da de havde den anmeldte ændring i offentlig høring samt Energinets hørings svar. Energinet anmeldte endvidere en yderligere ændring i *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark* den 30. august 2022.

Energinet modtog hørings svar fra Aalborg Forsyning, Ørsted og Dansk Fjernvarme. Hørings svarene var generelt positive over for ændringen, men havde en række kommentarer omkring afregning af leverancen, straf for ikke at levere, budafgivelse, indkøbet af aFRR (ønske om ændring til bududvælgelse efter prisrækkefølge) samt beordring.

Energinet har kommenteret hørings svarene i høringsnotat vedlagt anmeldelsen. Det bemærkes endvidere, at Energinets anmeldelse af en yderligere ændring den 30. august 2022 netop vedrørte en ændring af bududvælgelsen til prisrækkefølge.

BAGGRUND

Energinet har ansvaret for den danske elforsynings sikkerhed, hvormed forstås sandsynlighed for, at der er elektricitet til rådighed for forbrugerne, når den efterspørges. Energinet køber derfor systemydelser for at sikre sig adgang til de ressourcer, som er nødvendige for at sikre en stabil og sikker drift af elsystemet. Systemydelser er opdelt i reserver (kapacitet og energi) og systembærende egenskaber.

ENERGINETS İNDKØB AF SYSTEMYDELSER

Reserver opdeles i reservekapacitet og reserveenergi. Reservekapacitet indkøbes for at give Energinet sikkerhed for, at de nødvendige ressourcer er til rådighed, når behovet opstår, så Energinet kan opretholde sikker drift af elsystemet. Reserveenergien angår selve aktiveringen af reserven.

Reserverne er – udover at medvirke til at håndtere løbende ubalancer – med til at sikre mod udfald af større enheder, fx større kraftværker. De hurtigste reserver er frekvenskontrolreserverne (på engelsk "*frequency containment reserves*") (FCR), der aktiveres på under 30 sekunder. Deres formål er at stoppe et frekvensfald eller en -stigning. Disse reserver er automatiske.

FCR-reserven afløses af andre automatiske reserver, de såkaldte frekvensgenoprettelsesreserver med automatisk aktivering (på engelsk "*frequency restoration reserves with automatic activation*") (aFRR), som er lidt langsommere. Efter håndtering af større ubalancer skal de primære reserver nemlig hurtigt kunne afløses af andre reserver, så systemet igen kan være forberedt på eventuelle nye, større ubalancer. Endelig aktiveres de manuelle reserver – frekvensgenoprettelsesreserver med manuel aktivering (på engelsk "*frequency restoration reserves with manual activation*") (mFRR) – til at frigøre de automatiske reserver.

MARKEDET FOR AFFR I DK1

Den 31. december 2019 udløb en aftale, hvor Energinet siden 1. januar 2015 havde fået dækket behovet på 100 MW aFRR reserver i DK1 gennem køb fra Norge. Indkøbet foregik via en reservation af transmissionskapacitet på Skagerrak-forbindelsen. Fra 1.

januar 2020 blev der således etableret et nyt kapacitetsmarked for aFRR i DK1 baseret på månedlige udbud. Det var i overensstemmelse med elforsyningslovens krav om, at Energinet skal anvende markedsbaserede metoder, når Energinet anskaffer sig energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsyningsikkerhed.

Det fremgår også af elforsyningsloven, at hvis der kun er én virksomhed, der byder på at levere energi og andre ydelser, skal Energinet anvende en såkaldt reguleret pris eller – hvis dette ikke er muligt – cost plus afregning¹.

I december 2021 oplevede Energinet problemer med at etablere den nødvendige konkurrence for markedsbaseret indkøb af aFRR kapacitet i DK1. Der var således kun én bydende ved auktionen for aFRR i DK1 i december 2021. Energinets betaling for ydelserne skulle derfor afregnes efter metoden for reguleret pris eller cost plus. Hverken reguleret pris eller cost plus ville give leverandøren en pris, der var i nærheden af de meget høje og volatile priser på day-ahead markedet på daværende tidspunkt. Energinet orienterede Forsyningstilsynet om problemerne med manglende bud ved udbuddet af aFRR kapacitet i DK1 og oplyste, at aktøren, der afgav sit bud, ikke ønskede at levere på disse vilkår og derfor trak sit bud tilbage.

Energinet kunne samtidig se frem mod en situation med tilsvarende problemer omkring manglende bud/kun et bud ved udbuddene af aFRR kapacitet i DK1 i starten af 2022. Baggrunden var det meget volatile elmarked og meget høje priser, der fik potentielle leverandører af aFRR kapacitet til at fravælge aFRR måneds markedet på et tidspunkt, hvor priserne på elmarkedet (day-ahead) steg markant, og hvor der var risiko for, at der kun ville være én bydende ved udbuddet. En situation med kun én bydende ville resultere i afregning efter reguleret pris eller cost plus, og dermed afregning til en pris, der ville ligge væsentligt under markedsprisen.

For at etablere et bedre grundlag for konkurrence på aFRR kapacitetsmarkedet i DK1 i en periode med stærkt volatile (stigende) elpriser, gennemførte Energinet i 1. og 2. kvartal 2022 midlertidige tiltag i form af uge-indkøb af aFRR kapacitet i situationer, hvor der kun var én eller ingen bydende ved den normale månedsauktion. Endvidere gav Energinet mulighed for, at en bydende kunne trække sit bud tilbage i situationer, hvor der kun indkom ét bud ved udbuddet.

Energinet ønsker med den anmeldte ændring af *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark* at ændre det nuværende månedsmarked for aFRR kapacitet til et ugemarked i lighed med det midlertidige tiltag i 1. og 2. kvartal 2022. Hensigten er at øge likviditeten på aFRR kapacitetsmarkedet i DK1 og dermed styrke muligheden for konkurrence på dette marked.

ANMELDELSENS INDHOLD

Den anmeldte metodeændring af 29. juni 2022 indebærer, at månedsauktionen for aFRR i DK1 ændres til en ugeauktion. Samtidig ændrer Energinet også afregningen, således at der sker afregning på ugebasis i stedet for månedsbasis. Det sikrer, at der

¹ Forsyningstilsynet godkendte den 22. september 2021 Energinets metode for reguleret pris og den 10. december 2021 Energinets metode for cost plus.

afregnes hurtigst muligt, efter at en aktør har leveret aFRR, så aktørens likviditet ikke belastes unødigt.

Endvidere ændres *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark* således, at en bydende får mulighed for at trække sit bud tilbage, hvis der kun er én bydende, og afregningen til den pågældende aktør dermed vil skulle ske efter metoderne for reguleret pris eller cost plus.

Afregning efter reguleret pris (baseret på historiske priser) eller cost plus kan være udfordrende, når elpriserne er meget høje og volatile, idet disse afregningsmetoder ikke tager hensyn til de reelle markedspriser. Det opleves problematisk for aktørerne, idet priserne i eksempelvis 2022 kunne ændre sig meget (stige) inden for en enkelt måned. Leverandørerne kunne dermed gå glip af en ikke uvæsentlig indtjening, hvis de var bundet til en reguleret pris eller cost plus afregning i en hel måned. Det kan give incitament til ikke at deltage i aFRR markedet.

Den anmeldte metodeændring af 30. august 2022 vedrører en ændring af bududvælgelsesprincippet for aFRR markedet i DK1. Ændringen tilsigter at ensrette bududvælgelsesprincippet med det, der vil blive anvendt ved indkøb af mFRR-kapacitet i månedsauktionerne i DK2.

Energinet anfører, at ensretningen vil give en bedre gennemsigthed.

Energinet anfører endvidere, at man ser et behov for at implementere et særskilt bududvælgelsesprincip for kapacitetsauktioner, der er nationale, og som har en varighed på mere end ét døgn. Her giver det ikke mening at gennemføre algoritmisk bududvælgelse, idet likviditeten i markederne, sammensætningen af potentielle leverandører og dermed den faktiske konkurrence medfører, at resultaterne bliver ugenomsigtige og medfører ufordelagtige overspring af bud, der hverken er til gavn for elsystemet, elforbrugerne eller leverandørerne af balanceringsressourcer.

Bududvælgelsen finder i dag sted ved hjælp af en algoritme, der minimerer summen af alle accepterede bud, værdiansat ud fra det enkelte buds pris, således at det samlede behov dækkes med mindst mulige omkostninger. Det vil sige, at der springes bud over, hvis det minimerer de samlede leveringsomkostninger.

På aFRR-markedet indkøbes der i dag 100 MW, og markedet er domineret af få meget store aktører, da mindre bud springes over som følge af minimeringsproblemet, da den maksimale budstørrelse er på 50 MW. Det betyder, at mindre aktører ikke har noget incitament til at melde bud ind, da de alligevel vil blive valgt fra, hvilket svækker konkurrencen på markedet.

Ved at ændre udvælgelsesmekanisme i aFRR-markedet i DK1 til ren prisrækkefølge (kr./MW), identisk med den kommende metodeændring til mFRR-månedsmarkedet i DK2, vil de billigste bud altid blive valgt først, dvs. buddene ordnes efter pris (kr./MW), og buddene udvælges i rækkefølge, indtil behovet er dækket.

Energinet anfører, at ændringen kan føre til et potentielt overindkøb. Energinet forventer et potentielt overindkøb på 10-20%, hvilket anses som acceptabelt for at sikre den

nødvendige konkurrence på aFRR-markedet og dermed det mest priseffektive indkøb på sigt.

Energinet vurderer således, at hvis der ikke skabes en mulighed for, at mindre bud kan deltage i markedet, vil likviditeten forblive meget lav. De potentielt øgede omkostninger, der kan komme til indkøb af aFRR kapacitet på kort sigt som følge af et potentielt overindkøb, er med til at sikre et mere økonomisk effektivt indkøb på langt sigt. Det skyldes, at det bliver mere attraktivt for aktører med mindre bud at deltage, og dermed øges likviditeten og konkurrencen på markedet på langt sigt.

SAGENS PARTER

Forsyningstilsynet har som led i behandlingen af sagen vurderet, hvem der kan anses som sagens parter.

Forsyningstilsynet anser Energinets helejede datterselskab, Energinet Systemansvar A/S, CVR-nr. 39314959, som part i sagen i dansk forvaltningsretlig forstand.

Forsyningstilsynet lægger herved vægt på, at Forsyningstilsynets aktuelle og konkrete afgørelse fastsætter, hvad der er eller skal være ret for Energinet Systemansvar A/S, der som forretningsområde bl.a. har systemansvaret for det danske el-transmissionsnet.

Forsyningstilsynet korresponderer som led i tilsynets behandling af sagen med Energinet Selvstændig Offentlig Virksomhed, CVR-nr. 28980671, Myndighedsenheden, der fungerer som Energinets kontaktpunkt for kommunikation med andre myndigheder.

HØRING

HØRING OVER DEN ANMELDTE METODEÆNDRING

Forsyningstilsynet har i perioden 6. juli 2022 til 15. august 2022 haft Energinets anmeldelse af 29. juni 2022 i offentlig høring. Forsyningstilsynet modtog høringssvar fra Aalborg Forsyning, Dansk Fjernvarme og Ørsted A/S.

Aalborg Forsyning er overordnet positiv over for den anmeldte ændring til ugeaktioner og har herudover en række forslag/kommentarer vedrørende budafgivelse, tilbagemelding til aktørerne og levering af aFRR.

Dansk Fjernvarme ser positivt på den anmeldte ændring til ugeauktioner, men ønsker at Energinet overgår til dag-, døgn- eller timeauktioner med henblik på at reducere aktørernes risici.

Ørsted A/S støtter Energinets anmeldte ændring.

Forsyningstilsynet har i perioden 12. september 2022 til 28. september 2022 haft Energinets yderligere ændring anmeldt 30. august 2022 i offentlig høring. Forsyningstilsynet modtog høringssvar fra Green Power Denmark, der støtter den anmeldte ændring.

HØRING OVER UDKAST TIL AFGØRELSE

Partshøring

Forsyningstilsynet har for perioden 28. marts 2023 til 17. april 2023 gennemført en partshøring over udkast af 27. marts 2023 til Forsyningstilsynets afgørelse.

Energinet fremsendte partshøringssvar den 17. april 2023. Energinet havde ingen kommentarer til udkastets materielle indhold, men rejste spørgsmål om den korrekte part for afgørelsen. Energinets partshøringssvar har ikke medført ændringer, idet Forsyningstilsynet henholder sig til den anførte part og begrundelsen herfor som anført i denne afgørelse

Offentlig høring

Forsyningstilsynet har for perioden 28. marts 2023 til 17. april 2023 gennemført en offentlig høring over udkast af 28. marts 2023 til Forsyningstilsynets afgørelse.

Forsyningstilsynet modtog et høringssvar fra Ørsted Bioenergy & Thermal Power A/S, der støtter de anmeldte ændringer vedrørende overgangen til et ugemarked og ændring af bududvælgelsesprincip, hvis dette fører til øget konkurrence på markedet.

Ørsted Bioenergy & Thermal Power A/S anfører endvidere, at muligheden for at en aktør kan trække sit bud, hvis der ikke er konkurrence, principielt er et aktiv for aktøren. I praksis kan Energinet beordre aktøren til at levere samme systemydelser og med samme konsekvens for afregning. Forsyningstilsynet opfordres derfor til at værne om vilkårene for reguleret pris og cost plus, så disse ikke forringes.

Forsyningstilsynet bemærker i relation til opfordringen til at værne om vilkårene for reguleret pris og cost plus, at dette ikke er umiddelbart relevant for indholdet af nærværende afgørelse, og det har derfor ikke medført ændringer i afgørelsen.

RETSGRUNDLAG

LOV OM ELFORSYNING (LOVBEKENDTGØRELSE NR.984 AF 12/05/2021)

Efter elforsyningslovens §1, stk. 1, skal forbrugerne sikres adgang til billig elektricitet og der skal sikres en effektiv anvendelse af de økonomiske ressourcer og skabes konkurrence på markederne for produktion og handel med elektricitet, jf. stk. 2.

Elforsyningslovens § 1 har følgende ordlyd:

§ 1. Lovens formål er at sikre, at landets elforsyning tilrettelægges og gennemføres i overensstemmelse med hensynet til elforsynings sikkerhed, samfundsøkonomi, miljø og forbrugerbeskyttelse. Loven skal inden for denne målsætning sikre forbrugerne adgang til billig elektricitet og fortsat give forbrugerne indflydelse på forvaltningen af elsektorens værdier.

Stk. 2. Loven skal i overensstemmelse med de i stk. 1 nævnte formål særligt fremme en bæredygtig energianvendelse, herunder ved energibesparelser og anvendelse af kraftvarme, vedvarende og miljøvenlige energikilder, samt sikre en effektiv anvendelse af økonomiske ressourcer og skabe konkurrence på markeder for produktion og handel med elektricitet samt på aggregering og energilagring.

Ifølge Elforsyningslovens § 27, stk. 1, har klima-, energi- og forsyningsministeren ansvaret for forsynings sikkerheden og fastsætter et niveau for dette. Energinet har herefter et ansvar for at opretholde det fastsatte niveau, jf. § 27 a, stk. 1. Energinet gør dette ved anvendelse af markedsbaserede metoder jf. § 27 stk. 2. Energinet skal i den forbindelse anvende gennemsigtige, ikke diskriminerende, og markedsbaserede metoder, jf. § 28 stk. 2.

§ 27-27a, stk. 2, har følgende ordlyd:

§ 27. Klima-, energi- og forsyningsministeren har det overordnede ansvar for elforsynings sikkerheden og fastsætter niveauet herfor.

§ 27 a. Energinet har ansvaret for at opretholde det fastsatte niveau for elforsynings sikkerhed og for at overvåge udviklingen heraf.

Stk. 2. Ved anskaffelse af energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsynings sikkerhed anvender Energinet markedsbaserede metoder, jf. dog regler fastsat i medfør af § 27 d, stk. 1, 2. pkt. Er der kun én virksomhed, der tilbyder ydelser omfattet af 1. pkt., anvender Energinet regulerede priser til betaling for ydelser.

§ 28, stk. 2, nr. 16, har følgende ordlyd:

Stk. 2. Energinet skal udføre følgende opgaver:
(...)

16) Anvende gennemsigtige, ikkediskriminerende, markedsbaserede metoder ved anskaffelse af den energi, den anvender til at udføre sit hverv.

Ifølge § 76, stk. 1, nr. 1, skal Energinet anmelde til Forsyningstilsynet, de metoder der benyttes til at fastsætte betingelser og vilkår til Forsyningstilsynet. Forsyningstilsynet godkender disse metoder efter § 73 a, stk. 1.

Det fremgår af bemærkningerne til § 73 a, stk. 1 (lovforslag L236 fremsat den 21. april 2004), at bestemmelsen også angår Energinets metoder til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår for tilvejebringelse af balanceringsydelser.

§ 73 a, stk. 1, har følgende ordlyd:

§ 73 a. Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet fastsættes af de kollektive elforsyningsvirksomheder efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Forsyningstilsynet.

§ 76, stk. 1, nr. 1, har følgende ordlyd

§ 76. De kollektive elforsyningsvirksomheder skal til Forsyningstilsynet anmelde

1) de metoder, der anvendes til at beregne eller fastsætte betingelser og vilkår for adgang til transmissions- og distributionsnet, herunder tariffer, jf. § 73 a.

EUROPA-PARLAMENTETS OG RÅDETS FORORDNING (EU) 2019/943 AF 5. JUNI 2019 OM DET INDRE MARKED FOR ELEKTRICITET (ELMARKEDSFORORDNINGEN)

Ifølge elmarkedsforordningens artikel 6, stk. 9, 2.pkt., skal balanceringskapacitet købes på dagsbasis dagen før, medmindre der gives en undtagelse fra den relevante regulerende myndighed, i dette tilfælde Forsyningstilsynet.

En sådan undtagelse kan gives efter artikel 6, stk.10, på anmodning fra transmissions-systemoperatøren, i dette tilfælde Energinet. Det kan herved tillades, at der indgås kontrakter på op til 12 måneder, jf. stk.10. En undtagelse kan kun gives, såfremt undtagelsen er begrænset i tid, og de positive virkninger i form af lavere priser for slutkunder er større end de negative virkninger på markedet.

Ifølge andet punktum af artikel 6, stk. 9, kan en sådan undtagelse kun gives for 60% af de standardiserede produkter, der indkøbes, og kun for 70% af alle produkter.

En anmodning om undtagelse skal indeholde: Den specifikke tidsperiode, som undtagelsen skal være gældende for, den specifikke balanceringskapacitet, som undtagelsen skal være gældende for, en analyse af undtagelsens indvirkning på deltagelsen i balanceringsressourcerne og en begrundelse for undtagelsen, der demonstrerer, at en sådan undtagelse vil føre til lavere omkostninger for slutkunderne.

Artikel 6, stk.9-10, er affattet således:

9. Anskaffelsen af opreguleringsbalanceringskapacitet og nedreguleringsbalanceringskapacitet skal udføres særskilt, medmindre den regulerende myndighed godkender en fritagelse fra dette princip baseret på, at dette vil føre til større økonomisk effektivitet, som påvist i en evaluering udført af transmissionssystemoperatøren. Kontrakter for balanceringskapacitet må ikke indgås mere end én dag før leveringen af balanceringskapaciteten, og kontraktperioden må højst være én dag, medmindre og i det omfang den regulerende myndighed har godkendt den tidligere kontrahering eller længere kontraktperioder for at sikre forsyningssikkerheden eller forbedre den økonomiske effektivitet.

Gives der en fritagelse, skal kontrakterne for balanceringskapaciteten, for mindst 40 % af de standardiserede balanceringsprodukter og for mindst 30 % af alle produkter, der anvendes til balanceringskapacitet, indgås højst én dag før leveringen af balanceringskapaciteten, og kontraktperioden må højst være én dag. Kontraheringen for den resterende del af balanceringskapaciteten skal foretages højst en måned før leveringen af balanceringskapaciteten, og kontraktperioden skal være på højst en måned.

10. Efter anmodning fra transmissionssystemoperatøren kan den regulerende myndighed beslutte at forlænge kontraktperioden for den resterende del af balanceringskapaciteten, der er omhandlet i stk. 9, til højst 12 måneder, forudsat at en sådan beslutning er begrænset i tid og de positive virkninger i form af lavere omkostninger for slutkunder er større end de negative virkninger på markedet. Anmodningen skal indeholde følgende:

- a) den specifikke tidsperiode, som undtagelsen skal være gældende for
- b) det specifikke omfang af balanceringskapaciteten, som undtagelsen skal være gældende for
- c) en analyse af undtagelsens indvirkning på deltagelsen i balanceringsressourcerne, samt
- d) en begrundelse for undtagelsen, der demonstrerer, at en sådan undtagelse vil føre til lavere omkostninger for slutkunderne.

FORSYNINGSTILSYNETS BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Denne sag drejer sig om, hvorvidt Forsyningstilsynet kan godkende Energinets anmeldte ændringer til *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark* vedrørende ændring af aFRR markedet i DK1 fra et månedsmarked til et ugemarked. Endvi-

dere ændres afregningen i forhold til de bydende således, at der sker afregning på ugebasis, og der indføres tilladelse til, at en byder kan trække sit bud, hvis byderen er eneste bydende.

Endelig foreslår Energinet at ændre bududvælgelsen til ren priserækkefølge.

Endvidere skal Forsyningstilsynet tage stilling til, om Energinets ændringer af *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark* kan undtages fra elmarkedsforordningens krav om, at balanceringskapacitet skal indkøbes på dagsbasis.

Forsyningstilsynet finder, at den anmeldte metodeændring er omfattet af Europa-Parlamentets og Rådets Forordning (EU) 2019/943 af 5. juni 2019 om det indre marked for elektricitet (elmarkedsforordningen) artikel 6, stk. 9 og 10. Det følger heraf, at balanceringskapacitet skal købes på dagsbasis dagen før, medmindre der gives en undtagelse fra den relevante regulerende myndighed.

I relation til undtagelse til indkøb på dagsbasis anfører Energinet i anmeldelsen af ændringer af *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark* en selvstændig vurdering af, om Forsyningstilsynet kan give en undtagelse, jf. elmarkedsforordningens artikel 6, stk. 10.

ÆNDRING AF UDBUDSBETINGELSERNE

Forsyningstilsynet finder endvidere, at metodeændringen er omfattet af elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, idet metodeændringen fastlægger vilkår og betingelser for aFRR markedet i DK1.

Forsyningstilsynet skal ved stillingtagen til en godkendelse af den anmeldte metodeændring, jf. elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, vurdere, om metodeændringen efterlever de lovpligtige og relevante kriterier for at være markedsbaseret efter elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, 1. pkt., og § 28, stk. 2, nr. 16, og om metodeændringen skaber konkurrence på markederne for produktion og handel med el ifølge elforsyningslovens formål efter lovens § 1, stk. 2.

Forsyningstilsynet vil også vurdere, om den anmeldte metodeændring efterlever de lovpligtige og relevante kriterier for at være gennemsigtig og ikke-diskriminerende efter elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16.

VURDERING AF DEN ANMELDTE METODEÆNDRING I FORHOLD TIL ELMARKEDSFORORDNINGEN ARTIKEL 6, STK. 9 OG 10

Elmarkedsforordningens artikel 6, stk. 9, fastsætter, at kontrakter for balancekapacitet ikke må indgås mere end én dag før leveringen af balancekapaciteten, og kontraktperioden må højst være én dag.

Forsyningstilsynet kan i medfør af artikel 6, stk. 10, give undtagelse fra disse krav. Anmodningen om undtagelse skal indeholde: Den specifikke tidsperiode som undtagelsen skal være gældende for, den specifikke balanceringskapacitet som undtagelsen skal være gældende for, en analyse af undtagelsens indvirkning på deltagelsen i balanceringsressourcerne og en begrundelse for undtagelsen, der demonstrerer, at en sådan undtagelse vil føre til lavere omkostninger for slutkunderne.

Forsyningstilsynet vurderer, at den anmeldte metodeændring er i overensstemmelse med kravene for fritagelse i artikel 6, stk. 10.

Forsyningstilsynet lægger her vægt på, at den anmeldte metodeændring vil være gældende, indtil Energinet tager den fælleseuropæiske energiaktiveringsplatform PICASSO i brug, hvilket skal ske senest i 2. kvartal 2024. Herefter vil markedsdesignet for aFRR i DK1 blive afløst af et fælles nordisk markedsdesign med dagsauktioner. Den anmeldte metodeændring er derfor tidsmæssigt afgrænset og vil være gældende for en begrænset periode.

Forsyningstilsynet lægger endvidere vægt på, at metodeændringen gør det nemmere for aktører at deltage i markedet og dermed styrker konkurrencen. Ugeauktioner gør det således nemmere for aktører at estimere deres pris i forhold til priserne på day-ahead markedet og begrænse deres risiko. Det vil øge likviditeten på markedet og medvirke til et øget konkurrentryk og dermed sikre Energinet muligheden for markedsbaserede indkøb af aFRR.

Endelig lægger Forsyningstilsynet til grund, at den øgede konkurrence ved overgangen til et ugemarked samt ændring af bududvælgelsesprincip til simpel prisrækkefølge til gavn for mindre leverandører vil medvirke til at sikre de lavest mulige priser på markedet på længere sigt. Forsyningstilsynet vurderer, at dette forhold opvejer de mulige overindkøb af aFRR, som ændringen af bududvælgelsesprincip vil kunne medføre.

VURDERING AF DEN ANMELDTE METODEÆNDRING EFTER ELFORSY- NINGSLOVEN

Forsyningstilsynet bemærker indledningsvist, at den anmeldte metodeændring tilsigter at øge likviditeten og konkurrencen på aFRR markedet i DK1 med henblik på at sikre Energinets muligheder for at indkøbe aFRR på markedsbaserede vilkår. Metodeændringen lever dermed op til elforsyningslovens krav om at skabe konkurrence på markederne for produktion og handel med el ifølge elforsyningslovens formål efter lovens § 1, stk. 2.

ELFORSYNINGSLovens § 27 A, STK. 2 OG § 28, STK. 2, NR. 16

Elforsyningslovens § 27 a, stk. 2, fastsætter, at Energinet skal anvende markedsbaserede metoder ved anskaffelse af energi og andre ydelser til at opretholde det fastsatte niveau for elforsyningsikkerhed.

Forsyningstilsynet vurderer, at den anmeldte metodeændring er i overensstemmelse med kravet om anvendelse af markedsbaserede metoder. Forsyningstilsynet lægger til grund, at den anmeldte metodeændring netop tilsigter at styrke Energinets muligheder for en markedsbaseret tilvejebringelse af aFRR i DK1.

Metodeændringen lægger således op til at styrke likviditeten på markedet ved at give bedre incitament til markedsdeltagelse, og dermed undgå situationer med kun én bydende eller situationer, hvor Energinet må anvende afhjælpende tiltag (beordringer).

Elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16, fastsætter, at Energinets markedsbaserede metoder for anskaffelse af den energi, der anvendes til at udføre Energinets hverv skal være gennemsigtige og ikke-diskriminerende.

Gennemsigtig

Den anmeldte metodeændring vedrører en ændring af *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark*, der er velkendte for markedsaktørerne.

Den anmeldte metodeændring vedrører alene ændring fra et månedsmarked til et ugemarked, afregningsvilkår i forhold til et ugemarked, tilladelse til at trække sig fra et udbud, hvor der kun har været én bydende, samt ændring af bududvælgelsesprincippet til en ren prisrækkefølge i stedet for den nuværende algoritme, der tilsigter at minimere Energinets indkøb. Alle øvrige forhold omkring *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark* opretholdes uændret.

Forsyningstilsynet vurderer, at den anmeldte metodeændring er gennemsigtig, idet ændringen tilføjes direkte i *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark*, der som nævnt er velkendte for aktørerne.

Forsyningstilsynet lægger endvidere vægt på, at de anmeldte ændringer – bortset fra bududvælgelsesprincippet – har været anvendt af Energinet som midlertidige tiltag i perioder i 1. og 2. kvartal 2022, og at udbudsbetingelserne vil fortsat være gældende for Energinets køb af aFRR i DK1 i deres helhed.

I relation til bududvælgelsesprincippet lægger Forsyningstilsynet vægt på, at der er tale om et enkelt bududvælgelsesprincip, der er umiddelbart forståeligt og gennemsigtigt for aktørerne.

Forsyningstilsynet vurderer dermed, at metodeændringen er gennemsigtig, jf. elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16.

Ikke-diskriminerende

Forsyningstilsynet bemærker indledningsvist, at det grundlæggende markedsdesign for markedet for aFRR i DK1 ikke ændres med den anmeldte metodeændring. Således kan alle markedsaktører, som lever op til de generelle krav om at levere, fortsat deltage i markedet.

Den anmeldte metodeændring er teknologineutral og favoriserer eller diskriminerer ikke mellem forskellige aktører/leverandører. Alle potentielle leverandører, der opfylder de tekniske krav mv. til at kunne levere aFRR, kan således deltage på markedet.

Metodeændringen ændrer ikke grundlæggende på markedsdesignet i forhold til vilkår og krav for at deltage i markedet, og Forsyningstilsynet vurderer på den baggrund, at metodeændringen lever op til kravet om ikke-diskrimination, jf. elforsyningslovens § 28, stk. 2, nr. 16.

SAMMENFATTENDE VURDERING

Forsyningstilsynet vurderer, at den anmeldte metodeændring er i overensstemmelse med kravene for fritagelse i artikel 6, stk. 10.

Forsyningstilsynet vurderer, at den anmeldte metodeændring er i overensstemmelse med kravet om anvendelse af markedsbaserede metoder.

Forsyningstilsynet vurderer endvidere, at metodeændringen lever op til elforsyningslovens krav om at være gennemsigtige og ikke-diskriminerende.

Forsyningstilsynet kan således godkende den anmeldte metodeændring af Energinets *Udbudsbetingelser for systemydelser til levering i Danmark* vedrørende Energinets anskaffelse af aFRR kapacitet i DK1.

OFFENTLIGGØRELSE AF AFGØRELSEN

Denne afgørelse vil blive offentliggjort i Forsyningstilsynets afgørelsesdatabase (<https://afg.forsyningstilsynet.dk/>), jf. elforsyningsloven § 78 b.

KLAGEVEJLEDNING

Eventuel klage over denne afgørelse kan indbringes for Energiklagenævnet, jf. § 89, stk. 1 i elforsyningsloven. Klagen skal være skriftlig og være indgivet inden 4 uger efter, at Forsyningstilsynets afgørelse er meddelt.

Klagen indgives til:

Energiklagenævnet
Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg
Tlf.: 72 40 56 00
E-mail: ekn@naevneneshus.dk

Energiklagenævnets kontortid kan have betydning for, om klagen er indgivet i rette tid. Nærmere information om klagefristen, hvem der kan klage (klageberettiget) og nævnets klagebehandling fremgår af Energiklagenævnets hjemmeside www.ekn.dk.

Med venlig hilsen

Henrik Gommesen
Chefkonsulent